

Datum: 06.07.2026

Medij: Politika

Rubrika: Politika

Autori: Dejan Spalović

Teme: Pregovaračka poglavlja i klasteri u Pregovorima Srbije sa EU; Nemanja Starović; Evropska

Naslov: Kada će zaslugе postati ključne за proširenje

Napomena:

Površina: 1591

Strana: 1,6

ИРСКО ПРЕДСЕДАВАЊЕ ЕУ И
ЕВРОПСКИ ПУТ НАШЕ ЗЕМЉЕ

Када ће заслуге постати кључне за проширење

Дејан Спаловић

Србија је на европском путу и циљ наше земље јесте улазак у Европску унију – званичан је став Београда, уз поуздан и отворен приступ, као и поруке да то не значи одрицање Србије од традиционалних пријатеља и партнера. Ипак, када се грађани питају појединачно и када им се избор намеће, недоумице нису мале и дилема је дуга колико и модерна историја наше земље – ком царству се приклонити, Западу или Истоку, односно у данашње време Европској унији или Кини, Америци или Русији.

Председник Србије Александар Вучић подсетио је да је са лидерима Европске уније и водећих држава чланица недавно у Тивту разговарао о будућности ЕУ и европском путу Србије. Вучић је за ТВ Информер, одговарајући на питање да прокоментарише писање хрватског „Јутарњег листа“, који поводом тог разговора тврди да се наслућује да би „Брисел могао да награди Београд“, рекао да се труди да не коментарише писање хрватских медија јер је, како је истакао, све што су написали увек била неистина. страна 6

Datum: 06.07.2026

Medij: Politika

Rubrika: Politika

Autori: Dejan Spalović

Teme: Pregovaračka poglavlja i klasteri u Pregovorima Srbije sa EU; Nemanja Starović; Evropska

Naslov: Kada će zasluge postati ključne za proširenje

Napomena:

Površina: 1591

Strana: 1,6

ИРСКО ПРЕДСЕДАВАЊЕ ЕУ И ЕВРОПСКИ ПУТ НАШЕ ЗЕМЉЕ

Када ће заслуге постати кључне за проширење

Са прве стране

Тај разговор је био веома добар и врло отворен. Имао сам прилику да разговарам са најмоћнијим и најважнијим лидерима Европе. И нисмо разговарали ни о наградима, нити о било чему другом, разговарали смо о ономе што је потребно да се уради, разговарали смо о будућности Европске уније, али пре свега о ономе какав је пут Србије и шта је то што Србија жели. Мислим да из тог добrog разговора може да произађе нешто добро за Србију, а да ли ће или не, видећемо у времену које је пред нама, полао је Вучић.

У фокусу јавности претходних дана нашао се поново и предлог председника Вучића и премијера Албаније Едија Рама о постепеном чланству у ЕУ, који је у коментару инвеститора Јана Ружиче објављеном у листу „Ханделсблат“, најпознатијем немачком дневнику специјализованом за економију, оцењен као најреалистичнији модел за интеграцију западног Балкана. Закључак је и да би такав приступ омогућио Србији и региону конкретне економске користи, а Европској унији очување геополитичког утицаја у југоисточној Европи. Одговарајући на питање о овом тексту у којем се закључује и да ЕУ недовољно користи потенцијал Србије као економског партнера, Вучић је рекао да аутор текста добро разуме потребе Европе, али и ситуацију на Балкану.

Кевин Колган и Немања Старовић

биће темељ нашег председавања. Радићемо на очувању владавине права и јачању демократске отворености широм Европе. Процес проширења Европске уније видимо као један од најважнијих израза тих истих вредности. Од свих земаља кандидата очекује се да их штите, промовишу и доследно примењују – то је у заједничком стратешком интересу свих нас“, рекао је српским посланицима и полао да ће се Ирска трудити да као председавајућа олакша преговоре, али да чланство одлучују да ли ће нови кластери бити отворени.

Осим унутрашњих питања развоја ЕУ, једна од ставки која би могла да буде високо на агенди јесте и могућност проширења Европске уније. Спекулише се да би Црна Гора могла да направи велике кораке ка пуноправном чланству, а очекује да ће и друге потенцијалне чланице, пре свих Србија, отворити нове преговарачке кластере. У Давлину посебно истичу да је управо када је Ирска председавала Савету ЕУ 2004. године спроведено највеће проширење у историји Уније, током којег је чланство добило осам држава централне и источне Европе, као и две острвске земље, Кипар и Малта. Дипломате у Давлину се надују да би поново могло доћи до проширења Уније.

Приступање Србије Европској унији је на актуелној агенди будућег проширења ЕУ од 2012. године, када је Србија постала кандидат за чланство. Наша земља је званично поднела захтев за пријем 22. децембра 2009. године. Упркос реформама, због политичких разлога појединих чланица Уније, Србија последњих година није отворила ниједно преговарачко поглавље или кластер. Посвећено овој теми Влада Србије је показала и 3. октобра 2024. године, када је усвојила Реформску агенду, документ чији је циљ да убрза покретне реформе у преговорима о чланству са ЕУ.

Министар за европске интеграције Немања Старовић каже да председавање Савету Европске уније има првостепен симболички карактер. За „Политику“ наглашава да држава која председава не стиче никакве извршне надлежности, већ ту улогу углавном користи за промоцију својих приоритета на унутрашњем и спољном плану током шест месеци.

Наравно, председавање омогућава промовисање одређених политичких приоритета, утицај на дневни ред и активно грађење консензуса око кључних питања, али не доноси одлучујући глас при доношењу одлука. У том контексту треба посматрати ефекте управо оканчаних кипарских председавања Савету ЕУ, као и очекивања од ирског председавања које је управо почело. Део домаће јавности очекивао је више од Кипра, пре свега због традиционалног дубоких и пријатељских веза између наших двеју држава и народа. Кипар је заиста уврстио проширење ЕУ међу своје приоритете, али је рат на Блиском истоку, региону којем и сам географски припада, сасвим разумљиво одукао пажњу. У таквим околностима, кипарски дипломатски тим се определио да посебно промовише брзи напредак Црне Горе ка чланству у ЕУ, као тему која у Бриселу доноси релативно лаке и видљиве поенте“, каже Старовић.

Наводи да када је реч о Србији, билатерална подршка Кипра се наставља на истом нивоу као и пре председавања. Међутим, одлучујућег пробоја у преговарачком процесу најжалост није било, што је и очекивано с обзиром на ограничене могућности државе која председава да створи широки консензус међу свих 27 чланица. Са друге стране, претходних шест месеци обележио је значајан замах у реформским процесима у Србији. Погледа да је „усвојен читав сет закона усклађених са Европском комисијом, што представља важан корак напред“.

Долазе да нас то води ка очекивањима од ирског председавања, које је управо почело. „Уз нужни опрез који произилази из претходних искустава, реално је очекивати да спроведене реформе омогуће превазилажење политичког застоја који траје већ четири и по године, и то већ у раној фази ирског председавања. То би подразумевало отварање Кластера 3, као и Кластера 2, на чему је Оперативни тим Србије интензивно радио претходних месеци. Најважнији циљ је добијање Извештаја о испуњевању прелазних мера у поглављима 23 и 24, чувеног ИБАР-а. Ако га добијемо до краја ирског председавања, почетком 2027. могли бисмо да почнемо отварање отворених поглавља и напославамо процедуралне заостатке настале након почетка рата у Украјини. Истовремено, процес интеграције Србије ојача се и са другим важним колексиона. Прегледују дана приступила смо подацима СЕПА, а од маја ове године грађани и привредници могуће уштеде на трансферима новца ка земљама ЕУ“, истиче Немања Старовић.

Уз нужни опрез који проистиче из претходних искустава, реално је очекивати да ће спроведене реформе омогућити превазилажење политичког застоја који траје већ четири и по године, и то већ у раној фази ирског председавања, каже за „Политику“ министар Немања Старовић

Наглашава да „Реформску агенду спроводимо стабилном динамиком, што нам омогућава периодично понављање финансијских средстава из Плана раста ЕУ за западни Балкан“. „У наредним седницама очекује нас и почетак формалних преговора о приступању европској зони „Рогити као код куће“, што ће довести до уклањања високих накнада за мобилне услуге у ЕУ. Све у свему, пред нама је период са много посла, али и са значајним могућностима за одлучујући напредак у преговорима о чланству. Иако Ирска није географски блиска нашем региону, реч је о држави

Србија отворила 22 од 35 поглавља

Србија је у преговорима са Европском унијом отворила 22 од укупно 35 поглавља. Она су обухватила области у којима Србија мора да испуни задате критеријуме како би постала чланица ЕУ. До сада су привремено затворена поглавља 25 и 26, о науци и истраживању и образовању и култури. У међувремену се 2020. прошло на преговоре кроз такзване кластере, када је Европска унија усвојила нову методологију проширења. Дотадашњих 35 поглавља груписано је у шест кластера – владавина права, тржиште, економија, зелена агенда, пољопривреда и спољни односи. Да би кластер био отворен, потребно је, бар према званичним порукама, да ЕУ препозна напредак при усаглашавању српских закона са европским у одређеној области. У децембру 2021. Србија је отварањем такзваног Кластера четири наставила приступне преговоре. Кластер чине четири претходно дефинисана преговарачка поглавља – транспортна политика (Поглавље 14), енергетика (Поглавље 15), трансевропске мреже (Поглавље 21) и животна средина и климатске промене (Поглавље 27).

Шта грађани виде као препреке за чланство

Када је најављено укидање виза за улазак у земље ЕУ у новембру 2009, према истраживању Центра за слободне изборе и демократију, подршка грађана Србије за улазак у ЕУ била је рекордних 71 одсто. А према последњем истраживању Европске комисије објављеном 19. јуна, како су пренили поједини медији, мање од трећине грађана Србије има позитивну слику о ЕУ, док 40 одсто мисли да Србија никада неће постати чланица, показују резултати годишњег истраживања Европске комисије објављених 19. јуна. Позитивну или веома позитивну слику о ЕУ у Србији има 28 одсто грађана, 32 одсто има негативну или прилично негативну, а неутралну 38 одсто, показало је истраживање рађено између фебруара и априла.

Истраживање је показало да као препреке за приступање Србије ЕУ око четвртине испитаника види нерешене територијалне спорове, недостатак интересовања ЕУ за чланство Србије и то да земља не може да испуни потребне стандарде. Да Србија никада неће постати чланица ЕУ, мисли 40 одсто испитаника, 17 одсто мисли да ће за то бити потребно 15 година, 24 одсто види земљу у Унији за пет до 15 година, а девет процената у наредних пет година. Као кључне области у којима би Унија требало да има значајнију улогу у Србији грађани виде економски развој и трговину, здравство и борбу против корупције и за бољу примену закона.

као принципипијелно подржава проширење ЕУ и залаже се за процес заснован на стварним заслугама кандидата. Да је објективан и равноправан приступ који Србија и сама заступа, закључује министар.

А директор Института за европске студије у Београду Слободан Зечевић каже да се у Србији помало преувеличава.

та одлука, као и све друге које се односе на друге земље кандидате или се односе на неко друго питање, морале да буду донете консензусом. „Када је реч о Ирској, она ставља нешто за шта зна да има консензус да буде усвојено од свих осталих. Отварање Кластера 3 било би важно и за Србију. То би означило претвртну у процесу приступања Србије и коначно би нам омогућило да прекинемо зачарани круг у којем смо годинама заробљени. Нама не смета да неко приликом гласања буде уздржан, али ако је неко против, не може да се отвори кластер“, каже Зечевић.

За Кластер три, који обухвата конкурентност, економски раст, индустријску политику и усклађивање са Шаринском унијом ЕУ, сматра се да је „мање осетљива“ област која би могла да буде усаглашена упркос разликама између две стране. Иначе, комесарка за проширење Марта Кос разговарала је дан после усавајања измена и допуна сета правосудних закона, са председником Скупштине Србије Аном Бранићем о следећим корацима Србије да крене напред на свом путу ка ЕУ.

На питање како би оценио председавање Кипра Унији, Слободан Зечевић каже да је исто било као раније и да колико год су Кипарци нама наклонили, али не постоји консензус око неких питања, председавајући ту ништа не може да уради. А да је Србија технички спремна за отварање Кластера 3, наглашава и потпредседница Народне скупштине Елира Ковач, истакавши и да технички критеријуми нису препрека даљем напретку Србије ка чланству у ЕУ, али да је кључ у политичкој вољи и доследној примени договорених обавеза. „Србија је технички спремна за отварање Кластера 3 већ неколико година. То је више пута речено. Међутим, чланице ЕУ траже политичке гаранције да се реформе неће зауставити на папиру, већ да ће бити спроведене у пракси“, рекла је Ковачева.

Слободан Зечевић је сагласан са овим мишљењем и каже да је Србија испунила све што се тиче овог кластера још пре пет година, али да је тада ЕУ негативно одговорила повезивају са неким другим питањима. „По новој Макроновој методологији, ЕУ може да нас условава стањем демократије, демократијом медија и функционисањем правосудја. Ако нису задовољни како то функционисање, онда могу да нам не отворе кластер који се односе на неке друге ствари. Можемо се чупи да кластер три нисмо отворили због рата у Украјини јер нисмо увели санкције Русији, што скупштина нема везе са методологијом преговора. Свако има дискретно право да каже да није сагласан да нека земља отвори неки кластер из неких од наведених разлога“, каже Слободан Зечевић.

